

VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Jaarverslag van de secretaris over het jaar 1974

Inleiding

In 1974 bereikte onze partij met 1.282.294 stemmen (18.99 %) de tweede plaats in grootte voor wat het aantal kiezers betreft. Dit aantal werd behaald op 27 maart, bij de verkiezingen van de Provinciale Staten. Zouden in alle provincies de drie confessionele partijen - A.R.P., C.H.U. en K.V.P. - met één lijst zijn uitgekomen en zich als één partij hebben gemanifesteerd, dan zou de V.V.D. nog derde partij zijn gebleven - een positie die zij sedert 12 maart 1959 (verkiezing van de Tweede Kamer, 12.2 %) veroverde en sedertdien behield. De tweede plaats in 1974 betekende een belangrijke mijlpaal in de geschiedenis van het liberalisme sedert de invoering van de evenredige vertegenwoordiging. De gestadige groei die tot deze positie leidde was na de bevrijding van ons land begonnen; in 1946 startte de toenmalige Partij van de Vrijheid met 305.287 stemmen ofwel 6.41 % op de zesde plaats. Sedertdien werden achtereenvolgens C.P.N., C.H.U., A.R.P. en K.V.P. ingehaald - door winst van de V.V.D. en verlies van de genoemde partijen.

Reeds in het begin van 1974 werd duidelijk dat de V.V.D. wat ledental betreft in de loop van 1973 de tweede plaats had veroverd. Met 68.414 leden was de V.V.D. iets groter dan K.V.P. en A.R.P., die elk tussen de 60.000 en 65.000 leden telden.

Het beleid van het hoofdbestuur was in 1974 o.a. gericht op consolidatie van de enorme ledenaanwas van 1973, verdere groei en aanpassing van de organisatorische structuur - o.m. door de instelling van ondercentrales en voorbereiding van statuten- en reglementswijzigingen - aan de sterk vergrote partij. In mei 1974 was het ledental meer dan twee keer zo groot als op 1 januari 1973.

Per 31 december was het aantal betalende V.V.D.-leden gestegen tot 78.759, hetgeen een stijging met 15.12 % betekende ten opzichte van 1 januari.

Het hoofdbestuur is zich ten volle ervan bewust dat veel activiteiten ontplooid moeten worden om de tweede plaats in stemmen- en ledental te behouden en verder uit te bouwen. Wil de liberale invloed weer rechtstreeks in het regeringsbeleid tot gelding gebracht worden, dan zal die aanhang nog aanzienlijk meer moeten toenemen. De potentiële regeringspartners - de nog steeds naar samenwerking zoekende confessionele partijen - blijken zolang zij gescheiden blijven optreden zodanig aan aanhang te hebben ingeboet, dat de grootte van de V.V.D. in belangrijke mate medebepalend is voor de parlementaire meerderheidsvorming. De uitslag van de Statenverkiezingen, waarbij de combinatie van confessionele partijen in het CDA wel bleek aan te slaan, gaf een meerderheid voor de combinatie CDA - V.V.D. te zien; een in december gehouden opinie-onderzoek door het bureau Lagendijk, gebaseerd op gescheiden optreden der confes-

sionele partijen, gaf geen meerderheid te zien voor V.V.D. en afzonderlijk optredende confessionele partijen.

De positie van de V.V.D. als tweede partij en de grote toeneming van het ledental stellen hoge eisen met betrekking tot de kader-vorming en het vinden en opleiden van toekomstige kandidaten voor de vertegenwoordigende lichamen. In verband daarmee heeft het hoofdbestuur in samenwerking met de Vereniging van Staten- en Raadsleden en de besturen van de kamercentrales de kader-vorming voortgezet in de vorm van regionale kadercursussen. Op verzoek van het hoofdbestuur bereidde mr.H.van Riel een landelijke topkadercursus voor die in het voorjaar van 1975 zal worden gehouden.

De zgn. "sprekersdienst" - schriftelijke informatie voor Kamer-, Staten- en Raadsleden en -kandidaten - die voorafgaande aan verkiezingen placht te worden ingesteld, werd omgezet in een permanente informatiedienst. De beperkte middelen van de partij noodzaakten het hoofdbestuur van de abonnees op deze dienst een bijdrage van f.70.- te vragen.

Het hoofdbestuur besloot voorts tot een meer continue propaganda ook tussen verkiezingscampagnes door. De bedoeling is de aanhang niet alleen tijdens verkiezingscampagnes te laten blijken van V.V.D.-activiteiten. Ook als er geen directe noodzaak is stemmen te verwerven blijft de V.V.D. voor haar aanhang op de bres staan. De campagnes worden mede gericht op ledenwerving.

In het voorjaar hebben vele leden van de partij, maar vooral de kandidaten voor staten en raden en de besturen van centrales en afdelingen vele activiteiten ontplooid in verband met de gehouden staten- en raadsverkiezingen. Het hoofdbestuur brengt gaarne hulde aan al diegenen die tot de bereikte resultaten door hun inspanning en toewijding hebben bijgedragen. Het resultaat - een winst van 51 statenzetels en van 525 raadszetels - was beloning naar prestatie.

In memoriam

Ook in het afgelopen jaar ontviel aan de partij weer een aantal trouwe leden die, met inzet van hun veelal toch reeds schaarse vrije tijd, als bestuurslid of als lid van een vertegenwoordigend lichaam hun beste krachten gaven aan de liberale zaak. Noemden wij deze leden tot dusver met name, de lijst der overledenen groeit - helaas - met het groeien der partij, en daarmee neemt ook de kans op het begaan van omissies toe. Wij willen daarom voortaan volstaan met hen op deze plaats te herdenken, met gevoelens van erkentelijkheid voor al hetgeen zij voor de partij hebben gedaan.

Provinciale Statenverkiezing

Dag der kandidaatstelling: dinsdag 12 februari.

Dag der stemming: woensdag 27 maart.

De V.V.D. kwam van 80 op 131 zetels en steeg in percentage, vergeleken met de Statenverkiezing van 1970, van 12.1 tot 18.99 %.

Op onze partij werden 1.282.294 stemmen uitgebracht; in 1970 waren dat er 650.100.

De zetelverdeling per provincie, vergeleken met 1970, was als volgt:

	<u>1970</u>	<u>1974</u>	
Groningen	7	9	+ 2
Friesland	4	7	+ 3
Drenthe	7	9	+ 2
Overijssel	5	9	+ 4
Gelderland	8	14	+ 6
Utrecht	10	15	+ 5
Noord-Holland	13	18	+ 5
Zuid-Holland	12	18	+ 6
Zeeland	5	8	+ 3
Noord-Brabant	6	14	+ 8
Limburg	<u>3</u>	<u>10</u>	<u>+ 7</u>
totaal	80	131	+ 51

Woensdag 5 juni werden de leden van de colleges van Gedeputeerde Staten verkozen. De V.V.D. kwam van 7 op 10 zetels. In de provincie Groningen bleef onze partij buiten het college; in de provincie Noord-Holland ging onze zetel verloren. Daartegenover kwamen wij in Utrecht van 1 op 2 zetels, en kregen wij in de provincies Overijssel, Noord-Brabant en Limburg voor het eerst een zetel in het college van Gedeputeerden.

Herkozen werden in Friesland de heer drs.L.Hilarides te Harderijp, in Zuid-Holland de heer G.van de Zande te Nieuw-Beijerland en in Zeeland de heer mr.J.F.G.Schlingemann te Goes. Nieuw gekozen werden in Drenthe de heer T.E.Willems te Roden, in Overijssel de heer P.A.de Boer te Almelo, in Gelderland de heer drs.R.van den Berg te Arnhem, in Utrecht de heren M.de Bruijne te Amersfoort en dr.B.Hofman te Driebergen, in Noord-Brabant de heer drs.Y.P.W.van der Werff te Breda en in Limburg de heer ir.R.Haverschmidt te Heerlen. Niet terug keerden in Drenthe de heer G.M.Lambers te Eexterveenschekanaal, in Gelderland de heer mr.H.P.Jager te Ede, in Utrecht jhr.mr. F.F.Hoof Graafland te Zeist en in Noord-Holland de heer G.de Jong te Wormerveer.

Gemeenteraadsverkiezingen

Dag der kandidaatstelling: dinsdag 16 april.

Dag der stemming: woensdag 29 mei.

De V.V.D. kwam van 931 op 1456 zetels. Het aantal gemeenten waarin wij met een eigen V.V.D.-lijst uitkwamen steeg van 384 in 1970 naar 517. Hierbij deden zich overigens in verscheidene afdelingen moeilijkheden voor, deels van zo ernstige aard dat zij leidden tot het royement van leden der partij. In tal van gemeenten waar thans voor de eerste maal onder de naam "V.V.D." aan de raadsverkiezingen werd deelgenomen hadden namelijk V.V.D.-leden zitting in de raad, die gekozen waren op een lijst "Gemeentebelang", "Plaatselijk Belang" e.d. Reeds tijdens zijn vergadering van 10 september 1973 had het hoofdbestuur zijn

sterke voorkeur voor het zoveel mogelijk indienen van V.V.D.-lijsten onder de naam V.V.D. nog eens nader geformuleerd. In de Mededelingen van het hoofdbestuur van 13 september 1973 werd de afdelingen erop gewezen dat het hoofdbestuur onder vrijwel alle omstandigheden waarbij de verkiezing van een of meer V.V.D.-leden in de raad op grond van de vorige verkiezingsuitslagen mogelijk leek, de indiening van een V.V.D.-lijst geboden achtte. Een uitzondering maakte het hoofdbestuur slechts voor die gevallen waarin de herkiezing van een liberale wethouder in gevaar zou komen. Bij de kandidaatstelling kwamen nu in een aantal afdelingen waar voor het eerst met een V.V.D.-lijst werd uitgekomen de groepering "Gemeentebelangen" en het V.V.D.-afdelingsbestuur niet tot overeenstemming, met het gevolg dat naast de V.V.D.-lijst een lijst "Gemeentebelangen" werd ingediend. In die gevallen, waarin op die "alternatieve" lijsten leden van de V.V.D. plaats genomen hadden, terwijl de V.V.D.-lijst volgens de bepalingen van het partij-reglement tot stand was gekomen, werden deze leden door het hoofdbestuur op het onjuiste van hun handelwijze gewezen. Hun werd verzocht vrijwillig voor het lidmaatschap der partij te bedanken; zo zij aan dit verzoek geen gevolg zouden geven zouden zij door het hoofdbestuur worden geroyeerd als lid der partij, waarbij voor hen beroep tegen het besluit van het hoofdbestuur openstond bij de door de algemene vergadering benoemde commissie van beroep.

Ten aanzien van in totaal 30 leden besloot het hoofdbestuur, na betrokkenen, voor zover zij althans aan de daartoe strekkende oproep gevolg hadden gegeven, op resp. 13 mei, 24 juni en 2 september te hebben gehoord, tot hun roeyement.

Twintig hunner gingen in beroep. De commissie van beroep hield zitting op 18 september en 4 december. Van 16 geroyeerden werd het beroep afgewezen. Van de vier overige gevallen bleken er twee geacht te willen worden inmiddels te hebben bedankt, en werden er twee aangehouden in afwachting van de resultaten van een bemiddelingspoging.

Daarnaast waren er enkele gevallen waarin de betreffende afdeling had geroyeerd. Voor zover beroep werd aangetekend werd dit door de commissie ongegrond verklaard.

Dinsdag 3 september had de wethoudersverkiezing plaats. In de gemeenten van 30.000 en meer inwoners kwam de V.V.D. van 45 op 51 zetels; dit ondanks het feit dat door de totstandkoming van meerderheidscolleges van P.v.d.A. en daarmee samenwerkende partijen onze wethouderszetels in Enschede, Groningen, Leiden, Rotterdam en Schiedam verloren gingen. In 8 grote gemeenten kwam de V.V.D. daartegenover op 2 wethouderszetels: 's-Gravenhage, Amersfoort, De Bilt, Breda, Haarlemmermeer, Rijswijk, Soest en Zwolle. In Amsterdam werd de V.V.D. wederom buiten het college gehouden.

Daarnaast bracht vooral in het Zuiden - Oss, Roermond, Roosendaal en Nispen, alsmede Venlo - de wethoudersverkiezing ons winst.

Een overzicht van het resultaat per rijkskieskring is als bijlage bijgevoegd.

De verkiezing van de Raad van Rijnmond op 29 mei bracht ons

zeteltal van 10 op 13.

Tevens vond de verkiezing plaats van de Adviesraad voor het Openbaar Lichaam Zuidelijke IJsselmeerpolders, waarin drie V.V.D.-leden werden gekozen (was: 2).

Eerste Kamerverkiezing

Op woensdag 3 juli werd de Eerste Kamer voor de helft nieuw gekozen, wegens beëindiging van de zittingsperiode van de leden in Groep I (Noord-Brabant, Zeeland, Utrecht en Limburg) en Groep III (Noord-Holland en Friesland). De kandidaatstelling had plaats op dinsdag 11 juni. Nadat conform artikel 1 van het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Eerste Kamer het hoofdbestuur zich in zijn vergaderingen van 25 februari en 1 april over de meest gewenste samenstelling onzer Eerste Kamerfractie had beraden, kwam op 9 april het dagelijks bestuur met de (op 27 maart nieuw gekozen) Statenfracties bijeen, om overleg te plegen over de samenstelling der kandidatenlijsten. Op 3 juli kwam de V.V.D. in beide groepen van 2 op 4 zetels, zodat onze Eerste Kamerfractie van 8 naar 12 leden groeide. Herkozen werden in Groep I de heren drs.Y.P.W.van der Werff te Breda en mr.G.A.W.C.baron van Hemert tot Dingshof te Maarn, in Groep III de heren mr.J.de Wilde te Amsterdam en mr.C.H.F.Polak te Oegstgeest. Nieuw gekozen werden in Groep I de heren drs.F.M.Fey te Melick en mr.J.F.G.Schlingemann te Goes, in Groep III mevrouw H.V.van Someren-Downer te Rotterdam en de heer G.de Jong te Wormerveer.

Afdelingen

Het aantal afdelingen steeg van 479 op 31 december 1973 naar 524 op 31 december 1974. Hieronder volgt een overzicht per kamercentrale.

kamercentrale 's-Hertogenbosch:

opgericht: Vught, St. Michielsgestel, Deurne en Loon op Zand-Kaatsheuvel.

kamercentrale Tilburg:

opgericht: Oudenbosch/Standdaarbuiten, Fijnaart, Willemstad, Huijbergen, Ossendrecht, Baarle-Nassau, Zevenbergen, Putte, Teteringen en Boxtel.

kamercentrale Gelderland:

opgericht: Valburg, Hengelo, Echteld, Lienden, Kerkwijk, 's-Heerenberg, Wychen, Duiven/Westervoort, Didam, Maurik, Groesbeek, Rossem, Bemmelen, Gendt, Beuningen en Druten.
samengevoegd: Doornspijk en Elburg tot Elburg.
naamsverandering: Elst-Overbetuwe in Elst.

kamercentrale Leiden:

opgericht: Warmond.

kamercentrale Dordrecht:

opgeheven: Goudswaard en Oudenhorn.

kamercentrale Den Helder:

opgericht: Akersloot, Zeevang en Blokker.

kamercentrale Haarlem:

naamsverandering: Halfweg/Zwanenburg in Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

kamercentrale Middelburg:

opgericht: Domburg.

kamercentrale Utrecht:

opgericht: Benschop, Wilnis en Polsbroek.

kamercentrale Leeuwarden:

samengevoegd: Franeker en Franekeradeel tot Franeker/Franekeradeel.

kamercentrale Zwolle:

opgericht: Genemuiden, Dalfsen, Wierden, Zwartsluis en Markelo.
gesplitst: Raalte/Heino wordt afdeling Raalte en afdeling Heino.

kamercentrale Groningen:

opgericht: Nieuwe Pekela.

kamercentrale Limburg:

opgericht: Vaals, "Leudal", Gennep en Roerstreek.

Ondercentrales

In het verslagjaar werd de reeds in 1971 begonnen, maar door de verkiezingen van 1971 en 1972 onderbroken, regionale organisatie voltooid. Met de toeneming van het ledental bleek het dringend gewenst tussen het afdelingsniveau en het niveau van de kamercentrale - dus tussen gemeente en rijkskieskring (meestal provincie) - een organisatorische schakel aan te brengen. In de meeste provincies bleek de op de Kieswet gebaseerde statencentrale (provinciale kieskring) niet de meest geëigende organisatorische eenheid tussen afdeling en kamercentrale te zijn. De grenzen van deze provinciale kieskringen, die in de Kieswet zijn neergelegd, wijken te zeer af van regionale eenheden die in organisatorisch opzicht voldoen. In overleg met de regionaal gekozen hoofdbestuursleden en met de besturen van de kamercentrales kwam in het verslagjaar een regionale indeling tot stand waarbij groepen van afdelingen die qua ligging en geaardheid regionaal zouden kunnen samenwerken, werden ingedeeld in ondercentrales. Aan deze ondercentrales is een coördinerende taak toegedacht op het gebied van de organisatie van spreekbeurten, propaganda en ledenwerving. De structuur is gebaseerd op ervaringen die zijn opgedaan in een aantal provincies waarin deze ondercentrales (regio's) reeds bestonden of waarin de statencentrales deze coördinerende taak vervulden. De indeling in ondercentrales

is opgenomen in aflevering 2 van het Handboek V.V.D. (onderdeel A blzz. 35- 64). In de beschrijvingsbrief voor de jaarlijkse algemene vergadering 1975 zijn voorstellen tot reglementering van deze ondercentrales opgenomen. Het hoofdbestuur stelt zich op het standpunt dat de ondercentrales zich nog in een experimentele fase bevinden en dat in een aantal gevallen nader overleg over grenswijzigingen gepleegd zal moeten worden. De vrijwilligheid van de samenwerking blijft voorop staan, ook al moest de besluitvorming over de indeling enigszins worden gecentraliseerd.

Kamercentrales

Informele besprekingen tussen het dagelijks bestuur en de voorzitters der kamercentrales hadden plaats op 13 februari en 10 september.

Regionale propagandisten

De heren H.G.Roodhuyzen te 's-Gravenhage en Y.Groen te 's-Hertogenbosch legden in dit verslagjaar hun werkzaamheden neer; het hoofdbestuur had reeds eerder besloten geen nieuwe regionale propagandisten meer aan te stellen.

Kamerfracties

De wijziging in de samenstelling der Eerste Kamerfractie is reeds behandeld. De Tweede Kamerfractie verloor de heer H.J.L.Vonhoff door diens benoeming, medio augustus, tot burgemeester van Utrecht. In zijn plaats keerde op 11 september in de fractie terug de heer mr.J.G.Rietkerk.

Algemeen secretariaat

Op 1 november was het 20 jaar geleden dat mevrouw M.C.van der Loo-Visser in dienst trad van de partij. Dit werd op het secretariaat in het bijzijn van tegenwoordige en vroegere medewerkers en bestuursleden herdacht.

Op 1 december trad een tweede adjunct-secretaresse in dienst: mejuffrouw M.Th.M.Tangel. Het steeds toenemende werk maakte deze uitbreiding noodzakelijk.

Centrale ledenadministratie

Het ledental steeg van 68.414 op 31 december 1973 tot 78.760 op 31 december 1974, een toeneming met 10.346 ofwel 15.12 %. In een bijlage bij dit jaarverslag is een overzicht van het ledenbestand per januari 1975 opgenomen.

Aan de centrale contributie-inning deden in 1974 nog 17 afdelingen niet mede. De statutaire mogelijkheid voor de afdelingen zelf de contributies te innen is met ingang van 1 januari 1975 komen te vervallen. Van de contributies kwam ruim 95 % binnen. Aan het eind van het jaar werden + 5000 leden wegens wanbetaling afgeboekt. Bij organisaties met rond 80.000 leden schijnt dit een normaal percentage te zijn.

"Vrijheid en Democratie"

Het Stichtingsbestuur kwam bijeen op 11 februari en 23 december; de Redactieraad op 1 en 13 februari, 24 juni, 19 september en 28 november. Een speciaal propagandanummer voor de Statenverkiezing verscheen op 22 februari. Het nummer van 5 april bevatte een bijlage - VVD Nu 2 - waarin recente informatie werd gegeven over standpunten en organisatie der partij. Het bevatte onder meer de volledige teksten van de redevoeringen, door mevrouw Van Someren en de heren Wiegel en Langman tijdens de jaarvergadering gehouden, en de betogen van prof. Polak en ir. Louwes tijdens de discussies in de Eerste Kamer over de Machtigingswet.

Aan het einde van het verslagjaar besloot het hoofdbestuur het blad met ingang van 1975 te doen verschijnen in magazine-vorm. Tevens werd besloten van drukker te veranderen. "Vrijheid en Democratie" werd sinds 1 april 1966 vervaardigd door Nederlandse Dagbladunie N.V. Met ingang van januari 1975 zou het uitgeversbedrijf Ten Brink te Meppel deze zorg op zich gaan nemen.

Jaarlijkse algemene vergadering

Deze werd op vrijdag 22 en zaterdag 23 maart in het Jaarbeurs Congrescentrum te Utrecht gehouden. Vrijdagmiddag werden de jaarverslagen van secretaris en penningmeester vastgesteld, werden het beleid van het hoofdbestuur en van de redactie van "Vrijheid en Democratie" besproken, en werden voorstellen van het hoofdbestuur en van enkele afdelingen tot wijziging van statuten en huishoudelijk reglement behandeld. Op voorstel van het hoofdbestuur werd besloten per 1 januari 1975 de mogelijkheid tot zelf-inning van de contributies door de afdelingen te laten vervallen; een deelcontributie in te voeren voor hen die zich na 30 juni als lid aanmelden; de lidmaatschapsaanvang aan te passen aan de wijze van verwerking van de nieuwe leden; en de mogelijkheid te vergroten het aantal zeer kleine afdelingen te beperken. Aangenomen werden een voorstel van de afdeling Zevenaar om een tweede teldatum voor het ledenbestand in te voeren, n.l. 1 juli, en voorstellen van de afdelingen Rotterdam en 's-Gravenhage inzake de doorstroming en de verslaggeving der partij-commissies.

Verworpen werden voorstellen van de afdeling Den Helder inzake de afvaardiging naar de algemene vergadering.

Vrijdagavond sprak de partijvoorzitter de vergadering toe en begroette zij de gasten, onder wie Lord Gladwyn, leider van de Liberal Party in het Engelse Hogerhuis, en een afgevaardigde van de Belgische Partij voor Vrijheid en Vooruitgang, waarna de heer Wiegel zijn politieke rede hield. Vervolgens sprak Lord Gladwyn de vergadering toe, waarna een inleiding werd gehouden door oud-minister mr. drs. H. Langman over het onderwerp "Energieschaarste: van paniek naar lange-termijn-beleid." De avond werd besloten met een feestelijk samenzijn, onder de goede zorgen van de afdeling Utrecht.

Zaterdagochtend had de bestuursverkiezing plaats. Zonder stemming werden herbenoemd de voorzitter, mevrouw H.V.van Someren-Downer, en het lid van het dagelijks bestuur, de heer F.Lauxstermann, secretaris voor de organisatie, beiden aan de beurt van periodieke aftreding. Eveneens zonder stemming werden herbenoemd de aan de beurt van periodieke aftreding zijnde leden van het hoofdbestuur ir.T.Thalhammer, mevrouw drs.N.Rempt-Halmmans de Jongh, G.E.Ris, drs.J.H.van Ulzen en mevrouw J.P.Hansen-van der Linden, resp. zitting hebbende voor de rijkskieskringen 's-Hertogenbosch, Leiden, Den Helder en Leeuwarden, en voor de Stichting Organisatie "Vrouwen in de V.V.D." Zonder stemming nieuw gekozen werden voor de rijkskieskring Arnhem drs.H.Toxopeus in de plaats van de heer J.C.Nieland, die zich niet herkiesbaar had gesteld; voor de rijkskieskring Haarlem de heer P.M.van Drooge in de plaats van de heer J.M.Hoffmann, die wegens verzwaring van zijn werkzaamheden tussentijds was afgetreden; en voor de rijkskieskring Middelburg de heer L.M.Moermond in de plaats van mevrouw M.A.van den Boogert-Selhorst, die zich niet herkiesbaar had gesteld. De zaterdag werd verder gewijd aan de bespreking van het beleid van de Kamerfracties.

Dagelijks en hoofdbestuur

In 1974 werden twaalf hoofdbestuursvergaderingen gehouden, en wel op 28 januari, 25 februari, 1 april, 11 en 13 mei, 10 en 24 juni, 2 en 21 september, 18 en 25 november en 19 december. De vergaderingen van 13 mei en 24 juni waren uitsluitend aan de behandeling van royementsgevallen gewijd; de vergadering van 2 september gedeeltelijk. Het dagelijks bestuur vergaderde daarnaast nog op 24 januari, 13 maart, 5 juni, 1 juli, 15 augustus, 13 november en 9 en 30 december.

In de loop van het jaar kwam de wenselijkheid aan de orde na te gaan of een gewijzigde organisatie- en bestuursstructuur voor onze nog steeds snel groeiende partij aanbeveling zou kunnen verdienen. Nadat hierover aan de hand van door het dagelijks bestuur en door leden van het hoofdbestuur opgestelde rapporten en nota's in de hoofdbestuursvergaderingen van 11 mei en 10 juni was gediscussieerd besloot het dagelijks bestuur op 15 augustus aan het bureau Berenschot de opdracht te geven een onderzoek in te stellen naar de gewenste bestuursstructuur van de V.V.D. Op 18 november bracht dit bureau rapport uit; nadat dit in de hoofdbestuursvergadering van 25 november was besproken werden de voorstellen neergelegd in voorstellen tot wijziging van statuten en huishoudelijk reglement, die zijn opgenomen in de beschrijvingsbrief voor de jaarvergadering 1975.

Op 17 december kondigde mevrouw Van Someren aan dat zij op de algemene vergadering 1975 zal aftreden als voorzitter der partij. Het steeds toenemende werk was zoveel van haar tijd en energie gaan vragen, dat vooral voor haar gezin een onbevredigende situatie was gegroeid, die zij, anders dan zij een jaar geleden nog dacht, niet langer meer kon laten voortduren.

Partijraad

De partijraad kwam bijeen op 11 mei in besloten vergadering, ter bespreking van de politieke toestand en het te voeren beleid; op 21 september in openbare vergadering, ter bespreking van de politieke toestand; en op 7 december in besloten vergadering, waarin o.m. de abortuswetgeving en de werkloosheid aan de orde kwamen.

Commissies

De activiteiten van de commissie van Beroep werden eerder in dit verslag reeds vermeld. De verslagen van de door het hoofdbestuur ingestelde commissies zijn, conform de bepalingen van het nieuwe artikel 27 bis van het huishoudelijk reglement, als bijlage bij dit jaarverslag gevoegd.

Radio- en televisiezendtijd

Televisiezendtijd hadden wij op 20 maart, 19 juni en 20 november. Drie toppen in de nieuwe-leden-stroom, die het gehele jaar gestadig bleef aanhouden. In de radiozendtijd werden gevarieerde programma's gebracht; ledenwinst kwam er niet uit voort.

Brochures en publicaties

Op 22 januari verscheen de eerste aflevering van het losbladig Handboek, tot de uitgave waarvan de jaarvergadering in 1973 besloot.

Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen verscheen een nieuw gemeenteprogram dat op 31 januari in een persconferentie door de Vereniging van Staten- en Raadsleden ten doop werd gehouden.

In "Vrijheid en Democratie" van 8 februari verscheen een discussie-nota over het basis-onderwijs van de Landelijke Onderwijscommissie.

Een brochure over eigen woningbezit, "Baas in eigen huis", werd op 7 maart in een persconferentie gepresenteerd.

VVD Nu 2 noemden wij reeds eerder in dit verslag.

Op 21 mei zag de brochure "Vrede, vrijheid en defensie" van de Defensiecommissie het licht.

Begin september verscheen het boekje "De geloofwaardigheid van een alternatief" van de hand van de heer Wiegel.

Diverse partij-activiteiten

Het grote aantal nieuwe afdelingen in het Zuiden des lands was voor het dagelijks bestuur aanleiding daar enige malen

"zitting te houden". Dit geschiedde op 19 april voor de kamercentrale Limburg in Roermond, op 23 april voor de kamercentrale Tilburg in Breda en op 6 juni voor de kamercentrale 's-Hertogenbosch in 's-Hertogenbosch.

In "Vrijheid en Democratie" van 8 februari werd op initiatief van de Stichting Organisatie "Vrouwen in de V.V.D." een partij-referendum over onderwijs gehouden.

Vragenlijsten over grondwetsherziening en ontwerp-resoluties over eigen woningbezit, te behandelen in werkgroepen der afdelingen, werden gepubliceerd in "Vrijheid en Democratie" van 13 september. Vragenlijsten over onderwijs volgden in "Vrijheid en Democratie" van 20 december.

In het najaar werden wederom regionale kadercursussen gehouden.

Bovendien startte op 1 november een informatiedienst, die aan het einde van het jaar ruim 550 abonnees telde.

Eveneens op 1 november werd met een ledenwerfactie via de afdelingen begonnen.

Tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen

Op 26 juni werden in verband met de opheffing van de gemeente Doornspijk tussentijdse raadsverkiezingen gehouden in Elburg en Oldebroek. In Elburg kwam de V.V.D. met 3 zetels in de raad; in Oldebroek behaalden wij 1 zetel.

Stichting Organisatie "Vrouwen in de V.V.D."

Ook in dit verslagjaar was de Organisatie "Vrouwen in de V.V.D." weer zeer actief. Wij noemen de Landdag, op 26 april in Rotterdam gehouden, en de najaarsconferentie op 18 en 19 oktober in Lunteren. Daarnaast waren er tal van regionale en plaatselijke bijeenkomsten.

Integratie Teldersstichting

Na een langdurig overleg werd in november overeenstemming verkregen met de prof. mr. B.M. Teldersstichting over integratie van de werkzaamheden van deze stichting, de partijcommissies en de staf van de Tweede Kamerfractie. Het bereikte resultaat en de benoeming van de heer J.J. van Aartsen tot directeur van de Teldersstichting onder handhaving van een part-time functie als lid van de fractiestaf waarborgen dat de integratie zal worden verwezenlijkt. Belangrijkste doelstelling van de integratie is bundeling van de krachten die op korte, middellange en lange termijn studies kunnen verrichten en rapporten kunnen laten publiceren.

Liberale Internationale

Het jaarlijks congres werd van 3 tot 6 oktober in Florence gehouden. Het thema was "Man at work". De ondervoorzitter der partij, mr. H.P. Talsma, vertegenwoordigde het hoofdbestuur.

Ook de vergaderingen der Executive werden door hem bijgewoond. De heer Talsma leidde als voorzitter een aantal vergaderingen van een werkgroep die de opstelling van ontwerp-statuten voor een Federatie van liberale partijen in de landen van de Europese Gemeenschap verzorgde. Deze ontwerp-statuten zullen aan de jaarvergadering 1975 worden voorgelegd.

Vereniging van Staten- en Raadsleden

De grote groei der partij bezorgde in 1974 ook de Vereniging van Staten- en Raadsleden een enorme toeneming van haar ledental. Het aantal V.V.D.-statenzetels was immers toegenomen met 51, het aantal V.V.D.-raadszetels met 525. De samenstelling der nieuwe Statenfracties was direct na 27 maart bekend en de nieuw gekozenen konden meteen voor het lidmaatschap der Vereniging worden uitgenodigd. Anders stond het met de samenstelling der nieuwe raadsfracties. Het kostte maanden tijd de gegevens te verzamelen en te verwerken, en aan het einde van het verslagjaar hadden nog lang niet alle nieuw gekozenen zich als lid opgegeven. Niettemin was het ledental der Vereniging per 31 december 1974 reeds gestegen van rond 1000 tot rond 1400.

Op 3 mei werd in het Provinciehuis te Zwolle een bijeenkomst gehouden van het bestuur met de leden van de Eerste Kamerfractie en de Statenfracties; inleidingen werden gehouden door mr. E. H. Toxopeus, commissaris der Koningin in de provincie Groningen, en door ir. A. van Ganswijk, directeur van de N.V. IJsselcentrale, over respectievelijk de bestuurlijke en de technische en economische aspecten van het energiebeleid.

Het jaarlijks congres der Vereniging werd op vrijdag 1 en zaterdag 2 november in "De Blijde Werelt" te Lunteren gehouden. Inleidingen werden gehouden door mr. J. G. C. Wiebenga, burgemeester van Eelde, over "De positie en het functioneren van de gemeenteraad", door het lid der Tweede Kamerfractie mr. H. E. Koning over "De gemeentefinanciën", en door de voorzitter van de Amsterdamse raadsfractie, de heer H. H. Jacobse, over "Inspraak". Een forum beantwoordde de vragen van de congresgangers. De jaarvergadering werd zaterdagochtend gehouden.

"Provincie en Gemeente" kon dank zij de goede zorgen van de heren Koppenaal en Van Zwijndregt wederom geregeld verschijnen.

mr. F. Korthals Altes,	mr. M. M. F. van Everdingen,
algemeen secretaris	secretaresse

Slot

Het is niet eerder voorgekomen dat in een periode van ruim vier jaar (18 maart 1970 - 29 mei 1974) zes verkiezingen moesten worden voorbereid: Staten en raden in 1970, tweemaal Tweede Kamer (1971 en 1972) en wederom staten en raden in 1974. Het enige "rust"jaar was 1973 - en in dat jaar verdubbelde zich

vrijwel het ledental. Staf en personeel van het algemeen secretariaat vielen in die periode van de ene piekbelasting in de andere. Tijd om eens even uit te blazen na een campagne en rustig orde op zaken te stellen was er vrijwel niet. De taak die het algemeen secretariaat vervult bij de voorbereiding van de kandidaatstelling en bij de voorbereiding en uitvoering van de verkiezingscampagne vereist grote nauwkeurigheid en activiteit. De voorbereiding en begeleiding van de vergaderingen van dagelijks en hoofdbestuur, de verslaggeving van partijcommissies, de organisatie van de spreekbeurten en de sprekersdienst mogen niet in het gedrang komen. Met de verhoogde politieke belangstelling en de ledenwinst nam ook de correspondentie en het aantal telefoongesprekken sterk toe.

Voor het hoofdbestuur was het een geruststelling te weten dat alle op het algemeen secretariaat werkzame personen hun enthousiasme wisten te behouden en zich volledig inzetten. Zij lieten de raderen van het partij-apparaat gesmeerd lopen, ondanks vaak geforceerde toerentallen. De verleiding is groot namen te noemen, maar bij een - ondanks enige uitbreiding - klein bemand partij-apparaat is iedere schakel onmisbaar.

De uitbreidingen waartoe werd besloten - aanstelling van een telefoniste eind 1973 en van een tweede adjunct-secretaresse - waren noodzakelijk om het vele extra werk op te vangen en risico's voor de toekomst te verkleinen.

Bij herhaling heeft ondergetekende op deze plaats in het jaarverslag zijn dank tegenover staf en personeel uitgesproken voor de in het verslagjaar bewezen diensten. Nu ondergetekende voornemens is na de behandeling van dit verslag zijn functie neer te leggen wil hij nogmaals zijn grote erkentelijkheid tegenover "de Koninginnegracht" uitspreken.

mr.F.Korthals Altes,
algemeen secretaris

OVERZICHT LEDENBESTAND PER 1 JANUARI 1973 EN PER 1 JANUARI 1974

G e h e l e l a n d

	1/1/73	1/1/74	stijgings %	stemmen 29/11/72	leden t.o.v.		afdelingen op	afvaardiging partijraad	1973	1974
					stemmen	1/1/73	1/1/74			
01 **	1311	3443	162,62%							
02	25172	43056	71,05%							
03	<u>5029</u>	<u>9441</u>	<u>87,73%</u>							
	31512	55940	77,52%							
04	6935	12159	75,53%							
05	80	233	191,25%							
06	<u>80</u>	<u>82</u>	<u>2,50%</u>							
	38607	68414	77,21%	1.068.375	3,61%	6,40%	430	479	146*	178*
07	411	426								
08	<u>11</u>	<u>17</u>								
	39029	68857								

K.C. 's-HERTOGENBOSCH. A

01	52	166								
02	727	2053								
03	<u>50</u>	<u>141</u>								
	829	2360								
04	216	491								
05	7	16								
06	<u>2</u>	<u>2</u>								
	1054	2869	176,09%	70.532	1,45%	4,10%	8	11	2	3

K.C. TILBURG. B.

01	40	125								
02	656	1782								
03	<u>64</u>	<u>165</u>								
	760	2072								
04	214	451								
05	5	11								
06	<u>2</u>	<u>4</u>								
	981	2538	154,54%	58.734	1,74%	4,41%	9	13	1	3

* zie partijraad specificatie op bladzijde 7

** betekenis codecijfers: zie bladzijde 7

NOORD-BRABANT

2035	5407	165,70	129.266	1,57%	4,18%	17	24	-	-
------	------	--------	---------	-------	-------	----	----	---	---

K.C. ARNHEM C

01	58	171							
02	2101	3267							
03	<u>406</u>	<u>904</u>							
	2565	4342							
04	513	858							
05	1	12							
06	<u>6</u>	<u>9</u>							
	3085	5221	69,24	75.211	4,10%	6,94%	29	30	-

K.C. NIJMEGEN D

01	31	161							
02	1031	2128							
03	<u>84</u>	<u>253</u>							
	1146	2542							
04	236	558							
05	8	13							
06	<u>1</u>	<u>3</u>							
	1391	3116	124,01	49.204	2,83%	6,33%	20	28	-

K.C. GELDERLAND.

4476	8337	86,26	124.415	3,60%	6,70%	49	58	6	10
------	------	-------	---------	-------	-------	----	----	---	----

K.C. ROTTERDAM E

01	127	251							
02	920	1477							
03	<u>200</u>	<u>387</u>							
	1247	2115							
04	261	391							
05	1	7							
06	<u>1</u>	<u>1</u>							
	1510	2515	66,56	39.566	3,82%	6,36%	1	1	2

K.C. 's-GRAVENHAGE F.

01	104	188							
02	1146	1867							
03	<u>638</u>	<u>1312</u>							
	1888	3367							
04	408	886							
05	2	9							
06	<u>8</u>	<u>7</u>							
	2306	4269	85,13	57.593	4,0%	7,41%	1	1	3 5

K.C. LEIDEN G

01	169	429							
02	2754	4626							
03	<u>399</u>	<u>734</u>							
	5522	5789							
04	940	1476							
05	9	33							
06	<u>12</u>	<u>9</u>							
	4283	7309	70,35	87.928	4,87%	8,30%	47	51	5 8

K.C. DORDRECHT H.

01	118	274							
02	2398	3609							
03	<u>404</u>	<u>532</u>							
	2920	4465							
04	617	948							
05	9	6							
06	<u>6</u>	<u>4</u>							
	3552	5423	52,98	81.280	4,37%	6,69%	64	66	4 6

ZUID-HOLLAND.

11651	19514	67,49	266.367	4,37%	7,33%	113	119	-	-
-------	-------	-------	---------	-------	-------	-----	-----	---	---

K.C. AMSTERDAM I

01	93	212							
02	829	1446							
03	<u>271</u>	<u>520</u>							
	1193	2178							
04	128	252							
05	2	9							
06	<u>10</u>	<u>6</u>							
	1333	2445	120,93	59.779	2,23%	4,93%	1	1	2 3

K.C. DEN HELDER J.

01	46	169							
02	1349	2280							
03	<u>216</u>	<u>405</u>							
	1611	2854							
04	328	558							
05	0	13							
06	<u>1</u>	<u>1</u>							
	1940	3426	76,60	60.515	3,21%	5,66%	39	41	2 4

K.C. HAARLEM K

01	94	271							
02	2148	4031							
03	<u>481</u>	<u>1061</u>							
	2723	5363							
04	727	1247							
05	5	31							
06	<u>6</u>	<u>10</u>							
	3461	6651	92,17	98.464	3,51%	6,75%	24	24	4 7

NOORD-HOLLAND.

6734	12522	85,95	218.758	3,08%	5,72%	64	66	-	-
------	-------	-------	---------	-------	-------	----	----	---	---

K.C. MIDDELBURG L.

01.	29	58							
02	754	1121							
03	<u>75</u>	<u>138</u>							
	858	1317							
04	125	248							
05	4	11							
06	<u>1</u>	<u>1</u>							
	988	1577	59,62	25.126	3,93%	6,28%	14	16	1 2

K.C. UTRECHT M.

01	142	361							
02	2206	3858							
03	<u>506</u>	<u>925</u>							
	2854	5144							
04	722	1255							
05	15	17							
06	<u>11</u>	<u>11</u>							
	3602	6427	78,43	82.823	4,35%	7,76%	34	37	4 7

K.C. LEEUWARDEN N.

01	22	66							
02	1162	1505							
03	<u>231</u>	<u>365</u>							
	1415	1936							
04	288	383							
05	2	7							
06	<u>1</u>	<u>2</u>							
	1706	2328	36,46	30.523	5,59%	7,63%	34	35	2 3

K.C. ZWOLLE O

01	45	142							
02	1530	2545							
03	<u>220</u>	<u>409</u>							
	1795	3096							
04	426	747							
05	2	6							
06	<u>3</u>	<u>3</u>							
	2226	3852	73,05	58.646	3,80%	6,57%	25	30	3 4 -6-

K.C. GRONINGEN P.

01	104	136								
02	1494	1784								
03	<u>451</u>	<u>570</u>								
	2049	2540								
04	423	544								
05	2	5								
06	<u>4</u>	<u>4</u>								
	2478	3093	24,82	37.535	6,60%	8,24%	43	42	3	4

K.C. DRENTHE Q.

01	16	68								
02	1924	1861								
03	<u>325</u>	<u>454</u>								
	1765	2383								
04	267	443								
05	1	2								
06	<u>3</u>	<u>4</u>								
	2036	2832	39,10	32.932	6,12%	8,60%	34	33	3	3

K.C. LIMBURG R

01	20	135								
02	451	1682								
03	<u>4</u>	<u>104</u>								
	475	1921								
04	87	407								
05	5	24								
06	<u>0</u>	<u>0</u>								
	567	2352	34,81	61.984	0,92%	3,86%	5	18	1	3

Afdeling BRUSSEL S

01	0	4								
02	31	45								
03	<u>0</u>	<u>5</u>								
	31	54								
04	2	6								
05	0	1								
06	<u>0</u>	<u>0</u>								
	33	61	84,85	-	-	-	1	1	-	-

geboekt bij H.B.

01	1	6								
02	62	88								
03	<u>4</u>	<u>7</u>								
	67	101								
04	7	10								
05	0	0								
06	<u>1</u>	<u>1</u>								
	75	112	49,33	-	-	-	-	-	-	-

PARTIJRAAD.

	1973	1974
Ereleden	5	7
Hoofdbestuur	27	27
Kamerfracties	30	30
Benoemde leden	15	15
Voorzitters kamercentrales	17	17
Vrouwen in de V.V.D.	4	4
Kamercentrales	<u>48</u>	<u>78</u>
	146	178

Betekenis codecijfers:

- 01 = 18 t/m 26 jaar
02 = 27 t/m 64 jaar
03 = 65 jaar en ouder
04 = gezinsleden
05 = aspirantleden
06 = ereleden en leden van verdienste
07 = gratis abonnementen
08 = betalende abonnementen

Biilage-jaarverslag-secretaris-over-1974

Overzicht van het aantal gemeenten waarin V.V.D.-leden zitting hebben in de gemeenteraad sedert 29 mei 1974

<u>Rijkskieskring</u>	<u>V.V.D.-fractie</u>	<u>combinatie of anders- genaamde lijst 1)</u>	<u>geen V.V.D.-ver- tegenwoordiging</u>	<u>totaal aantal gemeenten</u>
's-Hertogenbosch	31	4	43 5)	78
Tilburg	32	2	19 5)	53
Arnhem	25 2)	3	0	28
Nijmegen	42	2	32	76
Rotterdam	1	0	0	1
's-Gravenhage	1	0	0	1
Leiden	53	2	5	60
Dordrecht	68	3	18 5)	89
Amsterdam	1	0	0	1
Den Helder	42 3)	3	25	70
Haarlem	25	0	0	25
Middelburg	15	5	10	30
Utrecht	37 4)	1	10	48
Leeuwarden	29	1	14	44
Zwolle	31	2	15	48
Groningen	27	12	12	51
Drenthe	31	1	2	34
Limburg	<u>18</u>	<u>7</u>	<u>79</u>	<u>104</u>
totaal	509	48	284	841

1) Bijv.: VVD-Gemeentebelang of Algemeen Belang of lijst "....." enz.

2) Inclusief Elburg en Oldebroek waar niet op 29 mei maar op 26 juni 1974 verkiezingen werden gehouden in verband met de opheffing van de gemeente Doornspijk.

3) Inclusief Zaanstad, waar niet op 29 mei 1974, maar op 17 oktober 1973 reeds verkiezingen werden gehouden wegens gemeentelijke herindeling.

4) Inclusief Amersfoort (en Bunschoten-geen lijst), waar niet op 29 mei 1974 maar op 21 november 1973 reeds verkiezingen werden gehouden wegens gemeentelijke herindeling.

5) Waaronder merkwaardigerwijze de gemeenten Someren, Riel en Everdingen.

VERSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN DER PARTIJCOMMISSIES IN 1974.

De Algemene Vergadering nam op 23 maart 1974 te Breda een voorstel van de afdelingen Rotterdam en 's-Gravenhage aan, dat de partijcommissies verplicht, jaarlijks, door tussenkomst van het Algemeen Secretariaat, een beknopt schriftelijk verslag van haar werkzaamheden uit te brengen, dat als bijlage van het jaarverslag van de secretaris aan de Algemene Vergadering wordt voorgelegd. (artikel 27 bis, 3 huishoudelijk reglement) De partijcommissies voldoen hierbij aan hun reglementaire verplichting.

COMMISSIE BUITENLANDSE ZAKEN

voorzitter: H.A.M.Hoefnagels, secretaris: J.J.van Aartsen.

De commissie breidde zich in het begin van het verslagjaar aanmerkelijk uit. Een negental nieuwe leden deed zijn intrede in de commissie. De commissie kwam in 1974 zesmaal bijeen. In deze vergaderingen besprak men naast de actuele vraagstukken, zoals de begroting van Buitenlandse Zaken voor 1975, aan de hand van discussienota's de navolgende punten:

- de situatie in het Midden-Oosten en met name de positie van de staat Israel;
- de eigen middelen voor de Europese Gemeenschappen en in verband daarmee de urgentie van een uitbreiding van het budgetrecht van het Europees Parlement;
- het actief kiesrecht voor niet-ingezetenen;
- de Europese Eenwording.

De discussienota over de eigen middelen voor de Europese Gemeenschappen leidde tot publicatie van de nota "Grotere bevoegdheden voor het Europees Parlement" in "Vrijheid en Democratie" van 11 oktober 1974

In de loop van het jaar 1974 benoemde de commissie een werkgroep uit haar midden met als opdracht een liberale visie op het buitenlands beleid op papier te zetten. Het resultaat van deze arbeid heeft de commissie besproken.

Tezamen met de eerder genoemde punten, die de commissie in de loop van het jaar 1974 besprak, zal dat werk zijn weerslag vinden in een in 1975 op te stellen bouwsteen voor het buitenlands beleid ten behoeve van een concept voor het nieuwe programma van de V.V.D.

SUBCOMMISSIE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

voorzitter: mr.J.F.G.Schlingemann, secretaris: J.J.van Aartsen.

De Subcommissie Ontwikkelingssamenwerking vergaderde in 1974 driemaal. Zij besprak o.a. dat deel van de begroting van Buitenlandse Zaken voor 1975, dat betrekking heeft op het Nederlands beleid ten aanzien van de ontwikkelingslanden. In de vergadering van 16 oktober 1974 heeft de commissie het besluit genomen in de loop van 1975 een nota over de ontwikkelingssamenwerking het licht te doen zien. De voorbereidende arbeid daarvoor is aan het eind van het verslagjaar in gang gezet. De heer mr.J.F.G.Schlingemann heeft het voorzitterschap van de commissie neergelegd. De Subcommissie heeft bij het hoofdbestuur als opvolger van de heer Schlingemann voorgedragen de heer ir.H.Ph.Huffnagel. Tevens is aan het hoofdbestuur het verzoek gedaan de Subcommissie de status te geven van partijcommissie. Het belang van het vraagstuk en het politiek gewicht dat het gekregen heeft rechtvaardigen naar het oordeel van de commissie deze stap.

J.J.van Aartsen
secretaris Commissie Buitenlandse Zaken

CULTURELE COMMISSIE

voorzitter: mr.drs.L.J.F.Wijzenbeek, secretaris: mej.drs.I.Günther.

De Culturele Commissie kwam in het verslagjaar vijfmaal bijeen.
Over de volgende onderwerpen werd van gedachten gewisseld:

a. Begroting C.R.M. voor het jaar 1974.

In het bijzonder besteedde de commissie aandacht aan het ballet en aan de balletopleiding. Omdat de balletscholen in handen van amateurs zijn, geven ze geen aansluiting op de eisen die in de praktijk aan de beroepsdansers gesteld worden, met het gevolg dat er een groot gebrek is aan goede aankomende dansers.

Om hierin verandering te brengen, is naar de mening van de commissie een centralisatie van de verschillende opleidingen nodig - of desnoods een gespecialiseerde decentralisatie - alsmede een herstructurering van de opleiding.

De commissie zet de discussie voort.

b. De kwestie Proloog.

In verband hiermede heeft de commissie de vraag besproken of de overheid bij een beslissing subsidie te verlenen, zich door een waarde-oordeel mag laten leiden.

c. Het orkestenbestel.

Tijdens de discussie over dit onderwerp heeft de commissie erop gewezen, dat vrijwel alle orkesten in de zomer een slappe tijd kennen en dat de omroeporkesten geen volledige dagtaak hebben. Op grond hiervan overwoog de commissie, dat de mogelijkheid bestudeerd zou moeten worden de omroeporkesten op te heffen en de musici van deze orkesten over de andere orkesten te verspreiden. Een en ander zou er toe kunnen leiden, dat de kwaliteit der orkesten verbeterd wordt alsmede dat het niet meer nodig zal zijn musici van elders aan te trekken.

Tevens was de commissie van mening, dat een beter orkestenbestel niet zozeer bereikt wordt door het opheffen van orkesten dan wel door meer efficiency.

De commissie heeft de afronding van de discussie uitgesteld totdat de door de minister van C.R.M. in het vooruitzicht gestelde nota over het orkestenbeleid zal zijn verschenen.

d. Begroting C.R.M. voor het jaar 1975.

De commissie besteedde met name veel aandacht aan de post monumentenzorg. Het voorstel van de regering deze post te verhogen, vond algemeen bijval. Wel achtte de commissie het vereist, dat bij alle restauraties de samenhang van de restauratie met het gebruik gezien wordt. Tevens is de voorfinanciering belangrijk; particulieren moeten nu vaak te lang wachten totdat zij de subsidies uitbetaald krijgen.

e. Koppelsubsidies.

De commissie acht het systeem van koppelsubsidies uit den boze. Gemeentelijke zaken moeten door de gemeente, regionale zaken door de provincie en nationale zaken door het rijk gesubsidieerd worden. De overheden kunnen dan eerst in vrijheid beslissen welke zaken zij belangrijk genoeg vinden om te subsidiëren, zonder dat zij tot een bepaalde subsidie verplicht zijn.

De commissie is voornemens het rapport inzake de subsidiepolitiek op het gebied van de cultuur, dat door de Teldersstichting is uitgebracht, te zijner tijd te bespreken.

f. Knelpuntennota.

Op verzoek van Tweede Kamerleden discussieerde de commissie over het rapport van de beraadsgroep Knelpunten, harmonisatie welzijnsbeleid en welzijnswetgeving. De commissie noemde als belangrijkste knelpunten het ontbreken van een taakafbakening tussen de verschillende overheden en het systeem van koppel-subsidies, alsmede de relatie overheid - particulier initiatief. De commissie had waardering voor de wijze waarop de knelpunten uiteengezet worden, maar aan de doeltreffendheid van de in de nota gegeven oplossing - de kristallisatie - twijfelde zij. De bespreking wordt in begin februari voortgezet.

Over vorenstaande onderwerpen werd soms aan de hand van nota's gesproken. Desondanks is de commissie van mening, dat haar werkwijze verbetering behoeft. Met name voelt zij behoefte aan meer contact met de Kamerleden. Een en ander is met de Tweede Kamerleden die als adviserend lid deel van de commissie uitmaken, besproken en het resultaat is, dat er vaste vergaderdata komen en dat tijdig vóór iedere vergadering met de Kamerleden overlegd zal worden over welke onderwerpen zij graag de mening van de commissie horen. Voor zover mogelijk zullen de onderwerpen door nota's of inleidingen worden voorbereid.

De commissie had in het verslagjaar veelvuldig contact met Staten- en Raadsleden.

De commissie is voornemens in 1975 ondermeer de volgende onderwerpen te bespreken; dan wel de discussie daarover voort te zetten:

- balletopleiding
- orkestenbestel
- Knelpuntennota
- subsidiebeleid
- rapport Culturele Raad van Utrecht, getiteld Beleidsanalyse cultuur
- begroting C.R.M. voor het jaar 1976
- verkiezingsprogram - culturele paragraaf

Tenslotte moet hier vermeld worden, dat de commissie een groot verlies leed door het overlijden van haar lid mr.D.F.Went uit Leeuwarden. De heer Went was een actief lid der commissie en had - mede dank zij zijn kennis van het orkestwezen - een grote inbreng in de commissie.

I.Günther
secretaris Culturele Commissie

DEFENSIECOMMISSIE

voorzitter: mr.J.M.Bast, secretaris: H.de Booy.

1. Voorgeschiedenis.

Tot begin 1972 bestond er een onofficiële adviescommissie van de V.V.D.-Kamerleden, welke hun taak hadden op het gebied van de defensie. Begin '72 heeft het hoofdbestuur van de V.V.D. deze commissie de status "partij-commissie" verleend. Naast de militairen, die reeds lid waren, is toen een aantal "burgerleden" benoemd. Voorts, zoals gebruikelijk heeft het hoofdbestuur één van zijn leden benoemd tot lid van de commissie, teneinde het contact te onderhouden tussen commissie en hoofdbestuur. De commissie kiest zijn eigen voorzitter; vanaf begin '72 is het lid van het hoofdbestuur gekozen tot voorzitter.

2. Taak commissie.

De taak van de commissie is gevraagd en ongevraagd adviezen te geven aan het hoofdbestuur en de kamerfracties.

3. Samenstelling en werkwijze.

De commissie wordt sinds eind 1973 gevormd door:

- a. een kerngroep van 10-12 leden, w.o. 6 actief dienende militairen. Deze groep vergadert maandelijks en van iedere vergadering gaat een verslag naar alle leden van de groepen.
- b. een stand-by groep van ook ca. 12 leden, welke op verzoek van de voorzitter, gezien hun speciale kennis, een maandelijks vergadering kunnen bijwonen c.q. op eigen verzoek zo'n vergadering willen bijwonen. Daarenboven wordt liefst tweemaal per jaar een algemene ledenvergadering gehouden, waarbij iedereen aanwezig is.
- c. een adviserende groep van vier kamerleden, die iedere vergadering kunnen bijwonen. Gezien op iedere vergadering zeker twee kamerleden aanwezig zijn, is er een goede communicatie ontstaan tussen de fracties en de commissie.

4. Werkzaamheden 1974.

Als voornaamste werkstuk van de commissie in het jaar 1974 mag worden beschouwd de V.V.D.-Defensienota, welke onder de titel "Vrede, Vrijheid en Defensie" in mei j.l. werd gepresenteerd op een persconferentie. De nota heeft een goede ontvangst gehad. Naast de vele adviezen aan kamerleden, soms ook schriftelijk, werden bovendien een zevental brieven, welke V.V.D.-leden aan het hoofdbestuur c.q. de Defensiecommissie hadden gezonden, behandeld. Door de leden van de commissie werden ook een tiental lezingen/voordrachten gehouden over defensie en het V.V.D.-standpunt daarin.

H.de Booy
secretaris Defensiecommissie

COMMISSIE JEUGD- EN JONGERENWERK

voorzitter: H.J.L.Vonhoff.

De commissie Jeugd- en Jongerenwerk werd op 13 maart 1974 geïnstalleerd. De commissie vergaderde tweemaal, waarbij van gedachten gewisseld werd over de opzet en de werkwijze.

Door de benoeming van de voorzitter, de heer H.J.L.Vonhoff, als burgemeester van Utrecht hebben de activiteiten enige tijd stilgelegen.

De commissie heeft nu echter weer een vergadering uitgeschreven en zal zich het komende jaar in eerste instantie richten tot de werkende jongeren.

COMMISSIE KANDIDAATSTELLINGSPROCEDURE EERSTE KAMER

voorzitter: dr.P.G.van de Vliet, secretariaat: Algemeen Secretariaat.

De commissie kwam in het verslagjaar nog eenmaal bijeen en wel nadat de voorzitter, dr.P.G.van de Vliet en mr.W.G.Belinfante in de hoofdbestuursvergadering van 28 januari 1974 een toelichting hadden gegeven op het in oktober 1973 aan het hoofdbestuur aangeboden ontwerp-reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Eerste Kamer.

Een aantal opmerkingen van de zijde van dagelijks bestuur en hoofdbestuur was voor de commissie aanleiding om het ontwerp enigszins te wijzigen. Het aldus gewijzigde ontwerp-reglement werd het hoofdbestuur bij schrijven van 7 mei 1974 aangeboden. Daarmee had de commissie voldaan aan het eerste gedeelte van haar taakstelling, namelijk "na te gaan of het wenselijk is, zo lang de Grondwet en de Kieswet niet gewijzigd zijn, ons reglement te wijzigen en zo ja, op welke wijze". Met het aanvatten van het tweede gedeelte van haar taak, dat luidt "een partijstandpunt voor te bereiden omtrent de meest wenselijke wijze van verkiezing, waarbij de Kieswet en de Grondwet niet als vaststaand gegeven worden beschouwd" wacht de commissie, zoals haar is verzocht, tot hiertoe het initiatief wordt genomen door een daartoe door de fractie aangewezen lid van de Tweede Kamer.

LANDELIJKE LANDBOUWCOMMISSIE

voorzitter: ir.D.S.Tuijnman, secretaris: drs.D.H.Franssens.

De Landelijke Landbouwcommissie kwam tweemaal bijeen. Aan de orde kwamen de onrust in de landbouwwereld in de zomermaanden, de problemen die o.a. het slechte weer voor de landbouw met zich mee bracht en de begroting.

LANDELIJKE MIDDENSTANDSCOMMISSIE

voorzitter: mr.H.P.Talsma, secretaris: A.J.G.Leijten, ec.drs.

In 1974 heeft de Landelijke Middenstandscmissie van de V.V.D. vijfmaal vergaderd. Tijdens deze bijeenkomsten zijn tal van onderwerpen, waarmede het midden- en kleinbedrijf in het verslagjaar geconfronteerd werd, door de commissie behandeld. Dienaangaande kunnen navolgende kwesties vermeld worden:

- de economische situatie en het in verband daarmee gevoerde regeringsbeleid;
- de energiecrisis, de machtigingswet en de maatregelen voor instandhouding van in moeilijkheden verkerende bedrijven;
- de problematiek van bepaalde bedrijfstakken, zoals die van de horeca;
- de door de regering opgelegde voorschriften voor het vaststellen van de prijzen en de consumentenvoorlichting daarover;
- de belastingdruk en de problematiek van de sociale verzekeringen;
- financiering van het midden- en kleinbedrijf en de hulp bij bedrijfsbeëindiging;
- invoering van de gemeentelijke onroerend goed belasting;
- vestiging van detailhandelsbedrijven buiten de winkelgebieden en de aanpak van de stadsvernieuwing;
- de functie en de werkwijzen van de Kamers van Koophandel en Fabrieken;
- het verschijnsel van winkeldiefstallen, agressie en vernieling in detailhandelsbedrijven;
- wijziging van de wettelijke regeling van de winkelsluiting, enz.

Over al deze vraagstukken en nog diverse andere zaken heeft de Landelijke Middenstandscmissie haar visie en inzichten kenbaar gemaakt aan de daarbij betrokken kamerleden van onze partij.

Waar nodig zijn namens de commissie de moeilijkheden, waarmee op velerlei gebied het midden- en kleinbedrijf van Nederland in 1974 geconfronteerd werd, naar voren gebracht in andere organen van onze partij.

Over het beraad in de Landelijke Middenstandscommissie van de V.V.D. is er in het verslagjaar enkele malen verslag gedaan in "Vrijheid en Democratie", alsmede in het maandblad "Provincie en Gemeente" van de Vereniging van Staten- en Raadsleden der V.V.D.

In overleg met de betrokken Kamerleden van de partij heeft de commissie de staatssecretaris van Economische Zaken op de hoogte gebracht van de inzichten, die er al sedert enkele jaren leven in de V.V.D., ten aanzien van een nieuwe aanpak van de wettelijke regeling voor de winkelsluiting in ons land.

Het werk van de Landelijke Middenstandscommissie heeft in het eind van dit verslagjaar geresulteerd in een brochure betreffende: "Het ondernemerschap van zelfstandigen".

Duidelijk is in 1974 op diverse wijzen gebleken, dat de kleinere ondernemer in Nederland in moeilijke omstandigheden verkeert. De ontwikkeling van zijn inkomen blijft achter bij die van andere groepen van de bevolking. De mogelijkheden om investeringen te doen ten behoeve van de toekomst van zijn bedrijf zijn in het algemeen onvoldoende.

De regering treft echter niet de maatregelen, welke nodig zijn om de positie van de kleinere ondernemer te verbeteren, in die zin dat er weer bestaansmogelijkheden en ontplooiingskansen gecreëerd worden voor de betrokken bedrijven. Het enige, wat het kabinet van de heer Den Uyl op dit gebied tot stand brengt, is een van Keerpunt '72 afgeleid beleid. Dit houdt in een bevoogding van de kleine zelfstandige, die conform ingrijpende voorschriften zijn bedrijf dient te exploiteren voor een door de overheid bepaald (matig) inkomen. Onder meer tijdens een op het Binnenhof plaatsgevonden demonstratie van zelfstandigen op 28 oktober 1974 bleek dat middenstanders in Nederland niets voelen voor deze door de P.v.d.A. beraamde politiek, welke door deelname van A.R. en K.V.P. aan deze regering mogelijk is. Het applaus bij die gelegenheid voor onze politieke leider, H.Wiegel, toonde aan dat het V.V.D.-beleid voor het midden- en kleinbedrijf bij betrokkenen een veelvoud aan instemming ten opzichte van zoëven vermelde, socialistische aanpak verkrijgt.

A.J.G.Leijten

secretaris Landelijke Middenstands-
Commissie

COMMISSIE MILIEUHYGIËNE

voorzitter: dr.L.Ginjaar, secretariaat: Algemeen Secretariaat.

De commissie Milieuhygiëne kwam in het verslagjaar zesmaal bijeen. Twee van de vergaderingen hadden een bijzonder karakter. Op uitnodiging van de commissie gaven deskundigen van de S.E.P. in april voorlichting over de snelle-kweekreactor en het Kalkarproject. In december werd, zoals reeds het voorgaande jaar was besloten, weer een bijeenkomst gehouden met de milieudeskundigen uit de V.V.D.-fracties in Provinciale Staten en in de Rijnmondraad. Daarbij

werd uitvoerig gesproken over de milieuheffingen. Tevens werd besloten dergelijke bijeenkomsten vaker te houden. In de overige vergaderingen kwamen o.a. aan de orde de wet chemische afvalstoffen, de Dollard en de begroting 1975. De in het voorgaande jaar opgestelde Milieunota werd zoals was toegezegd, toegezonden aan diegenen die op de milieudag in 1972 een bijzondere inbreng hadden gehad. Hierop kwam slechts een enkele reactie. Na een kritische beschouwing van de eigen nota kwam de commissie tot de slotsom dat aandringen op publicatie in deze vorm niet opportuun was, mede vanwege de op handen zijnde verschijning van een rapport van de prof.mr.B.M.Teldersstichting over de milieuproblematiek. Besloten werd enkele gedachten uit de nota uit te werken in een artikel voor "Vrijheid en Democratie". Tegen het einde van het jaar besloot de commissie - niet geheel tevreden over de eigen activiteiten - haar werkwijze te veranderen en frequenter te gaan vergaderen. Men vatte o.a. het plan op om een nota over de heffingen op te stellen. De heer Vogely, die in verband met zijn werkzaamheden het voorzitterschap van de commissie neerlegde, werd opgevolgd door de heer Ginjaar.

COMMISSIE NOORDEN DES LANDS

voorzitter: mr.H.P.Talsma, secretaris: P.Veenhouwer.

De commissie kwam in het verslagjaar niet bijeen.

LANDELIJKE ONDERWIJS COMMISSIE

voorzitter: prof.dr.R.Braams.

In 1974 kwam de commissie viermaal in plenaire vergadering bijeen. Een studie die gewijd was aan het basis-onderwijs werd afgesloten met een rapport dat intern werd gedistribueerd. Via een samenvatting die in "Vrijheid en Democratie" verscheen, werden reacties verkregen. De sectie voor secundair onderwijs gaf aandacht aan verschillende aspecten van de praktijk van de Mammoetwet en aan de betreffende hoofdstukken in de Onderwijsbegroting voor 1975. De sectie tertiair onderwijs hield zich bezig met verschillende actuele voorstellen, met name de studiefinanciering, de wet herstructurering (Posthumuswet) en de toelating van studenten tot het W.O. Over het onderwerp studiefinanciering werd overleg gevoerd met leden van de Sociaal Economische Commissie.

In de plenaire vergaderingen kwamen naast de hierboven genoemde onderwerpen nog verschillende wetsvoorstellen aan de orde alsmede een aantal actuele onderwerpen. Een begin werd gemaakt met de behandeling van een discussiestuk over het onderwijs aan werkende jongeren dat door de afdeling Eindhoven werd opgesteld.

De commissie heeft zich beraden over haar werkmethode. Zij hoopt in 1975 meer aandacht te kunnen geven aan algemene beleidsvragen en daarbij in meerdere mate dan voorheen de in de partij aanwezige deskundigheid op onderwijsgebied te activeren.

R.Braams
voorzitter Landelijke Onderwijs Commissie

LANDELIJKE PROPAGANDA COMMISSIE

voorzitter: dr.R.W.de Korte, secretaris: J.den Ouden.

In maart 1974 werden de verkiezingen voor de leden van de Provinciale Staten gehouden, terwijl in mei 1974 de verkiezingen voor de leden van de Gemeenteraden plaatsvonden. Twee verkiezingen derhalve in één jaar, hetgeen grote activiteit voor de L.P.C. inhield.

Begin januari werd een notitie "Propaganda-adviezen" samengesteld en aan de afdelingen toegezonden. Deze notitie beoogde een bijdrage te leveren bij de opzet van een zo efficiënt mogelijke propaganda-organisatie in de afdelingen.

In diezelfde periode werd voorts een notitie over de wenselijke procedure bij het oprichten van nieuwe afdelingen samengesteld. Ten behoeve van hun verkiezingsactiviteiten werden de afdelingen uitvoerig ingelicht over de door de L.P.C. meest gewenst geachte wijze van propagandavoering. Ook werden enorme hoeveelheden propagandamateriaal verstrekt, terwijl eveneens de verkiezingsactiviteiten werden ondersteund door een intensieve advertentiecampagne en bijdragen van onze radio- en televisie-uitzendingen.

In de tweede helft van 1974 heeft de L.P.C. een zgn. ledenwerfnota samengesteld. Deze nota heeft de bedoeling concreet basis-materiaal te verstrekken, teneinde een zo doelgericht en efficiënt mogelijke propagandavoering te kunnen verwezenlijken.

In oktober 1974 werd een aanzet gemaakt voor een nieuwe landelijke ledenwerfactie, waarin de activiteiten van de afdelingen centraal staan. De actie is zodanig van opzet, dat men pas in het eerste kwartaal van 1975 de vruchten ervan hoopt te kunnen plukken.

De L.P.C. hoopt met haar adviserende en begeleidende werkzaamheden in het verslagjaar een positieve bijdrage te hebben geleverd aan het geheel van propagandistische activiteiten in het algemeen, doch in het bijzonder aan een drietal facetten n.l.:

- de stijging van het ledental met meer dan 10.000
- de gunstige verkiezingsuitslagen voor onze partij tot het landelijk percentage van 19
- het verbeteren van de goodwill van de V.V.D. in landelijk en regionaal verband.

In dit voor alle leden van de partij zo belangrijke jaar, brengt de L.P.C. gaarne dank aan al diegenen, die haar werkzaamheden hebben ondersteund.

COMMISSIE RUIMTELIJKE ORDENING

voorzitter: ir.J.M.van Rossem, secretaris: L.Hermans.

De oprichtingsvergadering van deze commissie vond plaats 20 augustus 1974. Het eerste onderwerp dat in de commissie besproken werd was de Oriënteringsnota Ruimtelijke Ordening; hieraan werden voorlopig twee vergaderingen gewijd.

Als volgend onderwerp kwam ter sprake de grondpolitiek in juridisch perspectief en tevens het functioneren van de Wet op de Ruimtelijke Ordening op Rijksniveau.

De bedoeling van de eerste bijeenkomsten was, naast het voorlopig behandelen van o.a. de bovenvermelde onderwerpen, te komen tot een inventarisatie en prioriteitenopstelling van de problemen welke binnen korte tijd om een nader advies van de commissie vragen.

Voor de komende vergaderingen, welke volgens streven eenmaal per maand gehouden zullen worden, staan onder meer de volgende onderwerpen op het programma: grondkosten-bestemmingsplannen, grondkosten-woningbouw, verkeerscirculatieplan, onroerendgoed-belasting.

L.Hermans,

secretaris Commissie Ruimtelijke Ordening

SOCIAAL ECONOMISCHE COMMISSIE

voorzitter: mr.H.P.Talsma, secretariaat: Algemeen Secretariaat.

Door de grote uitgebreidheid van het sociaal-economische terrein bestaat de S.E.C. uit verschillende werkgroepen, waar de werkzaamheden voornamelijk plaats hebben. De plenaire vergadering heeft daarbij dan een overkoepelende taak.

De Centrale Werkgroep, waarin o.a. de voorzitters van alle werkgroepen zitting hebben, vergaderde achtmaal.

Met de Kamerleden werd telkens de actuele financieel-economische situatie besproken. De Centrale Werkgroep achtte het nuttig om in een pamflet de toenemende invloed van de overheid op velerlei terrein aan de kaak te stellen. De heren Joekes en Rietkerk stelden hiervoor een concept op. Na de publicatie van "De geloofwaardigheid van een alternatief" van de heer Wiegel werd echter besloten voor het eigen pamflet een andere vorm te kiezen en eerst in 1975 tot publicatie over te gaan. De Centrale Werkgroep beraadt zich thans over onderwerpen en opzet van een studie over de economische problematiek op de langere termijn.

De Werkgroep Sociale Aangelegenheden kwam zesmaal bijeen.

Aan de orde kwamen onder meer het ziekteverzuim (hierover zal een samen met de commissie Volksgezondheid ingestelde commissie ad-hoc zich nader beraden); de nota Studiefinanciering; de Volksverzekering Arbeidsongeschiktheid. Op verzoek van de Centrale Werkgroep boog de Werkgroep Sociale Aangelegenheden zich over een nieuwe formulering van het sociaal beleid. Hoewel de oorspronkelijke opzet was een propagandistische publicatie hiervan te maken, werd uiteindelijk besloten dat het de voorkeur verdiende een uitvoeriger rapport op te stellen, dat in de loop van 1975 zou kunnen verschijnen. Thans werkt de werkgroep aan een discussienota over de integratie van de werkloosheidswetten. Een belangrijk aandeel in dit laatste

stuk had de heer mr.A.A.Land, wiens plotselinge overlijden ook voor de werkgroep een gevoelig verlies betekende.

Op verzoek van hoofdbestuur en Tweede Kamerfractie werd de Werkgroep Ondernemingsrecht, die sinds de behandeling van het rapport "Herziening van het Ondernemingsrecht" in '69/70 een sluimerend bestaan had geleid, gereactiveerd. De werkgroep, waarin naast leden van de S.E.C. ook de hoofdbestuursleden Caron en Thalhammer zitting namen, vergaderde in het verslagjaar vijfmaal. Aan de hand van een door de voorzitter, de heer van Aardenne opgesteld schema voor een rapport besprak de werkgroep onderwerpen als "De onderneming in de maatschappij", "De interne structuur van de onderneming", "Medezeggenschap" en "De topleiding van de onderneming".

Werkgroep Woningbouw en Huurbeleid.

In de eerste periode van het jaar werd door de werkgroep Woningbouw en Huurbeleid veel werk verzet voor het uitbrengen van de publicatie "Baas in eigen Huis", die werd geschreven door het kamerlid de Beer op basis van de talrijke en uitvoerige gesprekken die in de werkgroep hebben plaatsgevonden. Ook werd overleg gepleegd met deskundigen uit de praktijk buiten de werkgroep, terwijl voor de eindredactie enige malen zelfs in de weekends moest worden vergaderd.

De uitgave lijkt bepaald een succes te zijn en is ook buiten de V.V.D. door vele betrokkenen gunstig ontvangen, al kan men nooit iedereen tevreden stellen.

Nadien besteedde de werkgroep vooral aandacht aan de nota Huur- en Subsidiebeleid van de bewindslieden ter voorbereiding van de debatten daarover in de Kamer aan het einde van het jaar

De S.E.C. kwam naast bovengenoemde werkzaamheden tweemaal in plenaire samenstelling bijeen, en wel ter vaststelling van de nota "Baas in eigen Huis", en voor de traditionele bespreking van de Miljoenennota.

COMMISSIE VERKEER EN VERVOER

voorzitter: ir.L.H.Jacobsen, secretaris: drs.L.van Leeuwen.

Vergaderdata.

In 1974 is vergaderd op 23 en 31 januari, 6 maart, 11 september en 23 oktober. De geplande vergaderingen van 8 mei en 4 december vonden geen doorgang.

Werkzaamheden.

Rapport Personenvervoer.

Aan de hand van een concept, opgesteld door een werkgroep bestaande uit de voorzitter, de secretaris en de heer Geerlings, heeft de commissie het rapport Personenvervoer opgesteld en dit ter goedkeuring en publicatie aan het hoofdbestuur der partij aangeboden.

Discussie-nota Goederenvervoer over de weg.

Naar aanleiding van de publicatie van de discussie-nota "Vervoer..... kan 't verkeren?" heeft de commissie zich per brief van 9 oktober 1974 via het hoofdbestuur gewend tot staatssecretaris Van Hulten. De commissie heeft zich in haar brief zeer kritisch over genoemde nota uitgesproken en de hoop uitgesproken dat de staatssecretaris bij de opstelling van zijn beleidsnota met deze kritiek zal willen rekening houden.

Rapport Goederenvervoer.

De commissie heeft een werkgroep uit haar midden gevormd, die tot taak heeft gekregen in februari 1975 een concept-rapport over het beleid met betrekking tot het goederenvervoer aan de commissie voor te leggen.

Regelmatig overleg met de Kamerfractie(s).

Met de Kamerleden is overleg geweest c.q. hen is van advies gediend over onder meer: de benzine-distributie, de invoering van de maximum-snelheid, het rapport-Reinoud over de N.S., de oprichting van één Nationaal Verkeersinstituut.

Evaluatie.

In de vergadering van 23 oktober heeft de commissie besloten haar mandaat aan het hoofdbestuur terug te geven. Het hoofdbestuur zou daardoor in volle vrijheid een oordeel kunnen vormen over de samenstelling en werkwijze der commissie. De leden van de commissie achten de samenstelling niet optimaal in de zin van een goede vertegenwoordiging van alle vervoerssectoren en met betrekking tot de werkwijze merken zij op dat de effectiviteit van het werk lijdt onder het regelmatig voorkomende, vrij aanzienlijke absenteïsme der leden.

Eén en ander is het hoofdbestuur ter kennis gebracht bij brief van 31 oktober 1974. De leden van de commissie hebben in deze brief medegedeeld een benoeming in de nieuw samen te stellen commissie in welwillende overweging te willen nemen.

De vergadering van 4 december vond om bovenstaande redenen geen doorgang.

L.van Leeuwen

secretaris Commissie Verkeer en Vervoer

COMMISSIE VOLKSGEZONDHEID

voorzitter: P.Muntendam, secretaris: mevr.N.H.van de Broek-Laman Trip.

De Commissie Volksgezondheid kwam zevenmaal bijeen. Aan de hand van nota's, opgesteld door commissieleden, werd uitgebreid gediscussieerd over actuele onderwerpen als het ziekteverzuim, het drugbeleid en de abortuskwestie.

In de discussie over het ziekteverzuim werd de Werkgroep Sociale Aangelegenheden betrokken van de Sociaal Economische Commissie. Overwogen werd een studiedag aan dit onderwerp te wijden.

De opgestelde nota over het drugbeleid werd aan de fractie en aan het hoofdbestuur gezonden en gepubliceerd in "Vrijheid en Democratie". Ook werd aandacht besteed aan de organisatie van de kraamzorg in Nederland, de structuur van de kruisverenigingen en de structuurnota Gezondheidszorg.

Een eerste aanzet werd gegeven tot de organisatie van een studiedag over het bevolkingsvraagstuk.

Onder auspiciën van de Commissie Volksgezondheid operen twee werkgroepen t.w. de Werkgroep Volksverzekering onder voorzitterschap van de heer Rietkerk en de Werkgroep Gezondheidszorg in de Eerste Lijn onder voorzitterschap van de heer Moulijn.

Een Werkgroep Volksverzekering zal binnenkort haar werkzaamheden afronden met een nota.

De Werkgroep Gezondheidszorg in de Eerste Lijn houdt zich bezig met vele facetten van de Gezondheidscentra. Zij hoopt hierover in het begin van 1975 een rapport uit te brengen.

GRONDWETCOMMISSIE

Na de grondwetswijziging in 1971, waarin uiteindelijk minder onderwerpen in behandeling zijn gekomen dan aanvankelijk werd verwacht, is een bijeenkomst van de voorzitters van de secties van deze commissie gehouden. Daar is besloten dat de commissie zou voortbestaan doch voorshands een sluimerend bestaan zou gaan leiden tot nieuwe wijzigingsvoorstellen door de regering worden ingediend.

De commissie is daarom in het verslagjaar niet bijeen gekomen, en is thans in afwachting van deze voorstellen. Deze zullen overigens, gezien de parlementaire behandeling van de nota voor de grondwetsherziening in januari 1975, wel van beperktere strekking zijn dan aanvankelijk de bedoeling van de regering was.

H.P.Talsma
Coördinator Grondwetcommissie